

20.3.2018

EOAK/5975/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Tapio Rätty

MAKSUSITOUMUKSEN VOIMASSAOLO

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Kansaneläkelaitoksen menettelyä maksusitoumusta koskevassa asiassa. Kantelija kertoi, että syyskuuta koskeva päätös oli tehty 29.9.2017 ja postitettu 2.10.2017. Päätös saapui kantelijalle 6.10.2017. Toimeentulotukihakemus oli koskenut kantelijalle määrättyjä lääkkeitä, joiden osalta Kansaneläkelaitos oli päätöksen mukaan myöntänyt kantelijalle sähköisen maksusitoumuksen. Maksusitoumus oli kuitenkin voimassa vain päätöksen voimassaoloajan eli 30.9.2017 asti.

2 SELVITYS

Kansaneläkelaitos antoi kirjoituksen johdosta selvitystä.

3 RATKAISU

3.1 Maksusitoumuksen voimassaoloaika

Toimeentulotukilain 7 b §:n mukaan perusosalla katettavien menojen lisäksi muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon muun muassa muut kuin perusosaan sisältyvät terveydenhuoltomenot. Yleisenä käytäntönä on myöntää toimeentulotuen hakijan lääkemääräyksiin maksusitoumus apteekkiin.

Kansaneläkelaitoksen selvityksen mukaan maksusitoumuksen voimassaolo oli jäänyt tosiasiallisesti liian lyhyeksi. Kansaneläkelaitos on pahoitellut menettelyään.

Kelan Keskinen vakuutuspiiri on selvityksessään todennut, että ”Päätöksenteon ajankohta huomioiden olisi maksusitoumuksen voimassaoloaika tullut pidentää.”

Lausuntojen ja selvitysten mukaan kantelija on hakenut oikaisua hänelle tehtyyn päätökseen. Kansaneläkelaitoksen oikaisuvaatimuskeskus on todennut, ettei maksusitoumusta voida enää myöntää takautuvasti.

Kansaneläkelaitoksen Toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskus on selvityksessään todennut, että syyskuussa syntyneistä lääkekustannuksia voi hakea jälkikäteisesti korvattavaksi toimittamalla kuitit ostoksista (takautuva päätöksenteko).

3.2 Arviointi

Kansaneläkelaitoksen päätöksenteko on tässä asiassa epäonnistunut. Kantelijalle määrättyt lääkkeet on päätetty korvata toimeentulotuella. Myönnetyn maksusitoumuksen voimassaoloaika on kuitenkin tosiasiallisesti estänyt lääkkeiden hankkimisen ja päätöksen täytäntöönpanon. Kansaneläkelaitos on toiminut asiassa virheellisellä tavalla saattaen lisäksi menettelyllään vaarantaa kantelijan tärkeitä etuja ja hänen terveyttään. Tällaisessa tilanteessa, kun päätös tehdään toimeentulotuen määräytymisjakson lopussa, tulisi Kansaneläkelaitoksen huolehtia

siitä, että maksusitoumuksen voimassaoloaika on riittävän pitkä ja että tästä voimassaoloajan pidentämisestä myös ilmoitetaan nimenomaisesti asiakkaalle esimerkiksi häntä koskevassa päätöksessä.

Totean vielä, että vaikka kantelijalla onkin ollut mahdollisuus hakea takautuvaa toimeentulotukea hänelle aiheutuneisiin syyskuuta koskeviin terveydenhuoltomenoihin, voi tilanne toimeentulotuen hakijan osalta olla sellainen, ettei hänellä ole taloudellisia mahdollisuuksia hakea hänelle tarpeellisia lääkkeitä apteekista. Tämänkin takia Kansaneläkelaitoksen tulee kiinnittää huomioita jatkossa niihin seikkoihin, joita olen edellä esittänyt maksusitoumuksen voimassaoloajasta.

Koska Kela on ilmoittanut minulle selvityksessään, että Kelassa on 23.8.2017 lähtien ollut käytössä ohjeistus mahdollisuus pidentää kuun vaihteen tilanteissa lääkkeiden maksusitoumuksen aikaa enintään 14 vuorokaudella tyydyn kiinnittämään Kansaneläkelaitoksen vakavaa huomioita edellä sanottuun. Tässä tarkoituksessa lähetän tästä päätöksestäni jäljennöksen Kansaneläkelaitokselle.